Łomża, 05-05-2026 r.

PODLASKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
DELEGATURA w ŁOMŻY
18-400 Łomża, ul. Nowa 2
tel. 86/216-34-08

Ł.5152.112.2026.SZ

Anna Moczydłowska
ul. Rządowa 4a/1
18-400 Łomża

Opinia w sprawie przeniesienia tablicy upamiętniającej getto żydowskie w Łomży, zadania realizowanego w ramach budżetu obywatelskiego Miasta Łomży w 2025 r.

W związku z pismem z dnia 21.04.2026 r., data wpływu : 22.04.2026 r. skierowanym do Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Delegatury w Łomży w sprawie wydania opinii odnoszącej się do propozycji przeniesienia tablicy upamiętniającej istnienie i likwidację getta żydowskiego w Łomży, usytuowanej na bocznej ścianie budynku przy ul. Senatorskiej 6 w Łomży, jako zadania realizowanego w ramach budżetu obywatelskiego Miasta Łomży w 2026 r., informujemy, że ww. tablica pamiątkowa nie jest objęta formami ochrony konserwatorskiej określonymi w art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. z 2024 r., poz. 1292). Omawiana tablica pamiątkowa został wykonana i posadowiona w 1986 r. na murze ww. budynku przy ul. Senatorskiej 6, w pobliżu miejsca po spalonej synagodze, w miejscu istniejącej tu w 1942 r. bramy wjazdowej do getta. Została ufundowana przez lokalną społeczność w 44-tą rocznicę likwidacji łomżyńskiego getta. W chwili obecnej jej sytuacja prawna jest niejasna. Jest własnością miasta Łomża, a wisi na bocznej ścianie budynku prywatnego właściciela, który twierdzi, że nie wyrażał na to swojej pisemnej zgody. Z pisma wynika, że tablica ma być przeniesiona na teren pierwszego miejsca parkingowego znajdującego się przy ul. Dwornej 35, róg ul. Giełczyńskiej z ulicą Senatorską przy Starym Rynku, leżący na obszarze wpisanego do rejestru zabytków historycznego układu urbanistycznego Łomży.

W odniesieniu do przedłożonej w ww. piśmie propozycji nowego umiejscowienia tablicy na terenie pierwszego miejsca parkingowego znajdującego się na rogu ul. Senatorskiej, ul. Giełczyńskiej i Starego Rynku na terenie wpisanym do rejestru zabytków, wspomniana lokalizacja jest zdaniem PWKZ Delegatury w Łomży dobrą propozycją nowej translokacji ww. tablicy pamiątkowej. Zaproponowany nowy sposób zamontowania tablicy na wysokiej (wys. ok. 2m, szer. ok.1,5m) płycie granitowej wykonanej w formie macewy, lokowanej frontem do Starego Rynku jest optymalnym rozwiązaniem. Płyta granitowa winna być trwale zamocowana w gruncie oraz otoczona wydzieloną nową nawierzchnią wykonaną z kostki brukowej w kolorze szarym. Obok może zostać zamontowana tablica informacyjna w językach polskim i angielskim, w formie obecnie istniejących na terenie łomżyńskiej starówki.

W związku z powyższym, Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków Delegatura w Łomży opiniuje pozytywnie zaproponowane miejsce oraz sposób nowej ekspozycji omawianej tablicy pamiątkowej poświęconej likwidacji getta łomżyńskiego. Przypominamy jednocześnie, że o wydanie ostatecznego pozwolenia w tej sprawie winien wystąpić do PWKZ Delegatury w Łomży inwestor. Obowiązek uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na translokację ww. tablicy na teren działki nr 10549/4 w Łomży wynika z faktu, że ww. działka w Łomży jest zlokalizowana na obszarze, który decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku z dnia 15 stycznia 1957 r., Nr Kult.V-2b-4-81-57 został uznany za zabytek urbanistyczny, obejmujący "teren części powiatowego miasta Łomży w województwie białostockim,

który ograniczają: od północy ulica Zamiejska, ulica Zjazd, linia biegnąca od ulicy Zjazd do rzeki Narew, rzeka Narew; od wschodu linia wiodąca na planie miasta od rzeki Narew drogą polną do ulicy Gen. Sikorskiego, ulica Gen. Sikorskiego z ulicą Polową; od południa ulica Polowa do ulicy 1-go Maja; od Zachodu ulica 1-go Maja i ul. Wiejska do ulicy Zamiejskiej".

Z up. Podlaskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

Sławomir Zgrzywa
Starszy Inspektor Ochrony Zabytków
[Dokument podpisany elektronicznie]

Sprawę prowadzi: Sławomir Zgrzywa

Informacja o przetwarzaniu danych osobowych

Administratorem podanych danych osobowych jest Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków, reprezentujący Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku, z siedzibą przy ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15–554 Białystok, tel.: 85 74 12 332, e-mail: sekretariat@wuoz.bialystok.pl.

We wszelkich sprawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych możesz skontaktować się z naszym Inspektorem Ochrony Danych dostępnym pod adresem e-mail: iod@wuoz.bialystok.pl.

Szczegółowe informacje dotyczące przetwarzania danych osobowych można odnaleźć na naszej stronie internetowej w zakładce RODO.

Potwierdzam zgodność wydruku z dokumentem wydanym w postaci elektronicznej:

Identyfikator dokumentu	160082.708796.1208857
Nazwa dokumentu	Łomża tablica żydowska Senatorska opinia 2026 r. Podpisany Sławomir Zgrzywa.pdf
Tytuł dokumentu	Łomża tablica żydowska Senatorska opinia 2026 r. Podpisany Sławomir Zgrzywa
Sygnatura dokumentu	Ł.5152.112.2026
Data dokumentu	05.05.2026 07:56:11
Skrót dokumentu	BB59FA4786394128846E6DEAF63CF2307F917BE6
Wersja dokumentu	1.4
Data podpisu	05.05.2026
Sygnatariusz	Sławomir Zgrzywa
Stanowisko	starszy inspektor ochrony zabytków
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
Akceptacja	ZGRZYWA SŁAWOMIR, 05.05.2026 07:47:57, wersja 1.1 (starszy inspektor ochrony zabytków, ZASTĘPCA PODLASKIEGO WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW (ZPWKZ), DELEGATURA W ŁOMŻY (Ł)) Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku
	EZD 3.132.66.66.
Data wydruku:	05.05.2026 07:56:31
Autor wydruku:	ZGRZYWA SŁAWOMIR

KOMISJA RABINICZNA DO SPRAW CMENTARZY
ul. Twarda 6
00-950 Warszawa
tel. 22 526 54 59

Warszawa, dnia 29.07.2025

W. Pani Anna Moczydłowska
Rządowa 4A/1
18-400 Łomża

Szanowna Pani,

Z wielkim zadowoleniem przyjąłem Pani inicjatywę przeniesienia tablicy upamiętniającej getto żydowskie w Łomży w bardziej godne jej miejsce, jak też nadania jej właściwej oprawy architektonicznej.

Pragnę zaświadczyć wobec stosownych władz konserwatorskich i administracyjnych, że pomysł przeniesienia tablicy z budynku przy ulicy Senatorskiej 6 w Łomży do narożnika Starego Rynku (działka nr 10549/4) cieszy się pełnym poparciem Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Warszawie, jak też moim osobistym, jako Naczelnego Rabina Polski.

Z poważaniem

The Union of Jewish Communites in Poland
Rabbi Mordechai Yosef Schudrich
Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Polsce

Michael Schudrich
Naczelny Rabin Polski

Do wiadomości: Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków, Delegatura w Łomży

PROJEKT POMNIKA
TABLICA GETTA

PROJEKT GRAFICZNY UMIEJSCOWIENIA

Tablica getta
oryginalna tablica umieszczona w górnej części pomnika

Motywy tematyczne
mur, drut kolczasty, symbol getta

Skrzynka na znicze
zamykana, z motywem menory

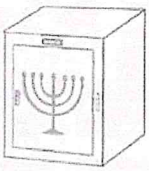

Menora (z tyłu)
symboliczne tło pomnika

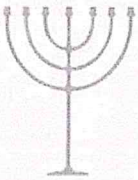

Podest
granitowe, stabilne, z kistopniową konstrukcją

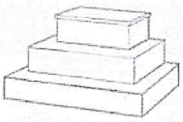

MATERIAŁY

GRANIT CZARNY POLEROWANY

ELEMENTY Z BRĄZU

WYMIARY (PRZYKŁADOWE)

WYSOKOŚĆ POMNIKA: OK. 220 CM

SZEROKOŚĆ: OK. 120 CM

GŁĘBOKOŚĆ: OK. 50 CM

WYMIARY PODESTU: OK. 240 X 240 CM